

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN METHODOLOGIE	1
1	1	1
2	2	3
3	3	7
3.1	3.1	8
3.1.1	3.1.1	8
3.1.2	3.1.2	10
3.2	3.2	12
3.3	3.3	16
3.3.1	3.3.1	16
3.3.2	3.3.2	20
3.4	3.4	21
3.4.1	3.4.1	21
3.4.2	3.4.2	22
3.5	3.5	25
3.6	3.6	26
3.7	3.7	27
4	4	28
5	5	29
5.1	5.1	30
5.2	5.2	31
5.2.1	5.2.1	33
5.2.2	5.2.2	33
5.2.3	5.2.3	35
5.2.4	5.2.4	35
5.2.5	5.2.5	36
5.3	5.3	36
6	6	37
7	7	38
8	8	41
2	STRAFBARE POGING	43
1	1	43
2	2	43
2.1	2.1	44

2.1.1	De te beantwoorden vraag: Is sprake van 'begin van uitvoering' in de zin van artikel 45 Sr?	44
2.1.1.1	Begin van uitvoering	44
2.1.1.2	Gerichtheid op het misdrijf en gerichtheid op voltooiing	45
2.1.2	Object van de uiterlijke verschijningsvorm: de gedraging	46
2.1.3	Gerichtheid op voltooiing van het misdrijf: link met het grondmisdrijf	46
2.1.4	Plaats in het beslissingsschema van artikel 350 Sv: kwalificatie	46
2.1.5	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als methode en standaardcriterium	46
2.1.5.1	De <i>Cito</i> -formule	47
2.1.5.2	'Correctie' van de feitenrechter	47
2.1.5.3	Geen beperking tot bepaalde delict(ty)en	50
2.1.6	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij het bestanddeel 'begin van uitvoering'	51
2.2	Ondeugdelijke poging	51
2.2.1	Ondeugdelijkheid als apart onderdeel van 'begin van uitvoering'	52
2.2.1.1	Jurisprudentie	52
2.2.1.2	Analyse	54
2.2.2	Ondeugdelijkheid als omstandigheid bij de uiterlijke verschijningsvorm	54
2.2.2.1	Jurisprudentie	54
2.2.2.2	Analyse	55
2.2.3	De uiterlijke verschijningsvorm als criterium voor ondeugdelijkheid	57
2.2.3.1	Jurisprudentie	57
2.2.3.2	Analyse	58
2.2.4	Ondeugdelijkheid buiten kader van 'begin van uitvoering'	63
2.2.4.1	Jurisprudentie	63
2.2.4.2	Analyse	64
2.2.5	Verschillende benaderingen bij middel en object?	64
2.2.6	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij de ondeugdelijke poging	65
2.3	Bestanddeel 'voornemen'	66
2.4	Afbakening onvoltooid en voltooid poging: geen rol voor de uiterlijke verschijningsvorm	66
2.5	Vrijwillige terugtred: geen rol voor de uiterlijke verschijningsvorm	67
3	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	68
3.1	(Gekwalificeerde) diefstal (310, 311, 312 Sr)	69
3.1.1	Jurisprudentie	69
3.1.2	Analyse	73
3.1.3	Bevindingen	75
3.2	Oplichting (326 Sr)	76
3.2.1	Jurisprudentie	76
3.2.2	Analyse	77
3.2.3	Bevindingen	79

3.3	Bevrijding van een gevangene (191 Sr)	80
3.3.1	Jurisprudentie	80
3.3.2	Analyse	80
3.3.3	Bevindingen	81
3.4	Moord en doodslag (287 en 288 Sr)	81
3.4.1	Jurisprudentie	81
3.4.2	Analyse	83
3.4.3	Bevindingen	85
3.5	Afpersing (317 Sr)	85
3.5.1	Jurisprudentie	85
3.5.2	Analyse	87
3.5.3	Bevindingen	88
3.6	Verboden voorwerpen (Opiumwet, Wet wapens en munitie, Vuurwerkbesluit, Wet milieugevaarlijke stoffen)	88
3.6.1	Voorhanden hebben	89
3.6.1.1	Jurisprudentie	89
3.6.1.2	Analyse	91
3.6.1.3	Bevindingen	93
3.6.2	Vervoeren, afleveren, binnen en buiten het grondgebied brengen	94
3.6.2.1	Jurisprudentie	94
3.6.2.2	Analyse	99
3.6.2.3	Bevindingen	103
3.6.3	Hennepteelt	103
3.6.3.1	Jurisprudentie	103
3.6.3.2	Analyse en bevindingen	104
3.6.4	Overkoepelende bevindingen ten aanzien van de invulling van de uiterlijke verschijningsvorm bij verboden voorwerpen	105
3.7	Brandstichting/teweegbrengen ontploffing (157 Sr)	106
3.7.1	Jurisprudentie	106
3.7.2	Analyse	108
3.7.3	Bevindingen	110
3.8	Mensenhandel (250ter (oud) Sr, thans: 273f Sr)	110
3.8.1	Jurisprudentie	110
3.8.2	Analyse	111
3.8.3	Bevindingen	112
3.9	Vrijheidsberoving (282 Sr)	112
3.9.1	Jurisprudentie	112
3.9.2	Analyse	113
3.9.3	Bevindingen	114
3.10	Vervalsing (232 Sr)	114
3.10.1	Jurisprudentie	114
3.10.2	Analyse	115
3.10.3	Bevindingen	116
3.11	Verleiding (248a Sr)	116
3.11.1	Jurisprudentie	116
3.11.2	Analyse	116
3.11.3	Bevindingen	117

3.12	Delictoverstijgende bevindingen over de invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	117
3.12.1	Gerichtheid op het misdrijf	118
3.12.1.1	Het voornemen van de verdachte	119
3.12.1.2	De aanwezigheid van middelen om het misdrijf of een kwalificerend bestanddeel te plegen	123
3.12.1.3	De context	125
3.12.1.4	Belang van de omstandigheden en onderlinge verhouding: de drempel van de uiterlijke verschijningsvorm (1)	126
3.12.2	Gerichtheid op voltooiing	127
3.12.2.1	Het aanwenden van middelen om het misdrijf of een kwalificerend bestanddeel te plegen: (gedeeltelijke) vervulling (kwalificerend) bestanddeel	128
3.12.2.2	Het aanvangen met de eerste stap van het stappenplan	129
3.12.2.3	Het daadwerkelijk benaderen van het object van het misdrijf/het in zijn machtssfeer hebben van verboden voorwerpen	131
3.12.2.4	Het direct in gevaar brengen van personen of goederen	132
3.12.2.5	De voltooiing is alleen uitgebleven vanwege een van de wil van de verdachte niet afhankelijke omstandigheid	133
3.12.2.6	Automatische voltooiing?	134
3.12.2.7	Belang van de omstandigheden en onderlinge verhouding: de drempel van de uiterlijke verschijningsvorm (2)	135
3.12.3	Overkoepelende noties over de omstandigheden	136
3.12.3.1	Objectieve en subjectieve omstandigheden	136
3.12.3.2	Context	136
3.12.3.3	Niet zichtbare omstandigheden	137
3.12.3.4	Door de rechter vastgestelde omstandigheden	137
3.12.3.5	Criteriumfiguur?	138
3.12.3.6	De drempel van de uiterlijke verschijningsvorm (3)	139
3.12.3.7	Formele delicten	139
4	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij strafbare poging	140
3	OPZET	145
1	Inleiding	145
2	Gebruik en daaruit af te leiden rol van de uiterlijke verschijningsvorm	145
2.1	Voorwaardelijk opzet: het 'aanvaardingsvereiste'	146
2.1.1	De te beantwoorden vraag: Heeft de verdachte de aanmerkelijke kans 'aanvaard'?	146
2.1.2	Object van de uiterlijke verschijningsvorm: de gedraging	148
2.1.3	Gerichtheid op een bepaald gevolg: link met het gronddelict	148
2.1.4	Plaats in het beslissingsschema van artikel 350 Sv: kwalificeren in het kader van de bewijsvraag	148

2.1.5	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als bewijsmethode, bewijsvermoeden en als dwingend minimum (maatstaf)	149
2.1.5.1	Alleen als verklaringen van de verdachte of getuigen 'geen inzicht geven'	149
2.1.5.2	Gebruik geen vrijblijvendheid	153
2.1.5.3	Alleen bij bepaalde gedragingen: beperking tot bepaalde delict(typ)en of hoge drempel?	155
2.1.5.4	Contra-indicaties	156
2.1.5.5	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als methode	156
2.1.5.6	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als bewijsvermoeden	156
2.1.5.7	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als maatstaf (dwingend minimum)	157
2.1.6	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij het 'aanvaardingsvereiste'	157
2.2	Voorwaardelijk opzet: aanmerkelijke kans en bewustheid	158
2.2.1	De uiterlijke verschijningsvorm en de aanmerkelijke kans	158
2.2.2	De uiterlijke verschijningsvorm en het 'bewustheidsvereiste'	160
2.2.3	Bevindingen: geen rol voor de uiterlijke verschijningsvorm bij het aanmerkelijke kans-vereiste en het bewustheidsvereiste	164
2.3	Andere opzetgradaties	164
3	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	168
3.1	Moord en doodslag (287 en 289 Sr)	168
3.1.1	HIV I-arrest	169
3.1.1.1	Jurisprudentie	169
3.1.1.2	Analyse	170
3.1.1.3	Bevindingen	171
3.1.2	Steek- en schietincidenten	171
3.1.2.1	Afbakening (bewuste) schuld en (voorwaardelijk) opzet	172
3.1.2.2	Alternatief scenario	179
3.1.2.3	Overkoepelend over de omstandigheden bij steek- en schietincidenten	187
3.1.3	Verkeer	188
3.1.3.1	Jurisprudentie	188
3.1.3.2	Analyse	194
3.1.3.3	Bevindingen	198
3.1.4	Het gooien van voorwerpen	199
3.1.4.1	Jurisprudentie	199
3.1.4.2	Analyse	201
3.1.4.3	Bevindingen	202
3.1.5	Overig	202
3.1.5.1	Jurisprudentie	202
3.1.5.2	Analyse	205
3.1.5.3	Bevindingen	208
3.1.6	Overkoepelend over de omstandigheden bij moord en doodslag	208
3.2	(Zware) mishandeling (300 e.v. Sr)	211
3.2.1	Steekincidenten	212
3.2.1.1	Jurisprudentie	212

3.2.1.2	Analyse	215
3.2.1.3	Bevindingen	217
3.2.2	Schoppen en slaan	218
3.2.2.1	Jurisprudentie	218
3.2.2.2	Analyse	221
3.2.2.3	Bevindingen	225
3.2.3	Verkeer	226
3.2.3.1	Jurisprudentie	226
3.2.3.2	Analyse	229
3.2.3.3	Bevindingen	231
3.2.4	Overig	232
3.2.4.1	Jurisprudentie	232
3.2.4.2	Analyse	232
3.2.4.3	Bevindingen	233
3.2.5	Overkoepelend over de omstandigheden bij (zware) mishandeling	234
3.3	Brandstichting (157 Sr)	234
3.3.1	Jurisprudentie	234
3.3.2	Analyse	235
3.3.3	Bevindingen	236
3.4	Beschadiging (350 Sr)	237
3.4.1	Jurisprudentie	237
3.4.2	Analyse	238
3.4.3	Bevindingen	240
3.5	Belastingfraude (68 (oud) en 69 AWR; 225 Sr)	240
3.5.1	Jurisprudentie	240
3.5.2	Analyse	241
3.5.3	Bevindingen	242
3.6	Bedreiging (285 Sr)	242
3.6.1	Jurisprudentie	242
3.6.2	Analyse	243
3.6.3	Bevindingen	244
3.7	Delictoverstijgende bevindingen over de invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	244
3.7.1	De inzet van middelen (wapens) om het misdrijf te plegen	244
3.7.2	Gewelddadige of 'alledaagse' gedraging	246
3.7.3	Gerichtheid tegen een bepaald persoon of goed	247
3.7.4	Volhardendheid van de verdachte	248
3.7.5	Schenden van een zorgplicht	249
3.7.6	Het 'zwakkere' slachtoffer	250
3.7.7	Bewustheid van bepaalde (bijzondere) omstandigheden	251
3.7.8	Intreden gevolg niet doorslaggevend	252
3.7.9	Contra-indicaties	252
3.7.10	De drempel van de uiterlijke verschijningsvorm	253
3.8	Overkoepelende noties over de omstandigheden	255
3.8.1	De uiterlijke verschijningsvorm	255
3.8.1.1	Objectieve omstandigheden	255

3.8.1.2	Context	255
3.8.1.3	Niet zichtbare omstandigheden (criteriumfiguur?)	256
3.8.2	Contra-indicaties en 'negatieve omstandigheden'	256
4	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij (voorwaardelijk) opzet	258
4	STRAFBARE VOORBEREIDING	261
1	Inleiding	261
2	Jurisprudentie	262
3	Gebruik en daaruit af te leiden rol van de uiterlijke verschijningsvorm	273
3.1	Bestanddeel 'bestemd'	273
3.1.1	De te beantwoorden vraag: Zijn de aangetroffen voorwerpen bestemd tot het begaan van het misdrijf?	273
3.1.2	Object van de uiterlijke verschijningsvorm: het voorwerp	274
3.1.3	Bestemd voor plegen van 'dat misdrijf': link met het grondmisdrijf	274
3.1.4	Plaats in het beslissingsschema van artikel 350 Sv: kwalificeren in het kader van de bewijsvraag	277
3.1.5	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als methode, wegingsfactor en criterium	277
3.1.5.1	De uiterlijke verschijningsvorm als methode	277
3.1.5.2	De uiterlijke verschijningsvorm: wegingsfactor of criterium?	278
3.1.5.3	Beperking tot bepaalde gevallen?	281
3.1.6	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij het bestanddeel 'bestemd'	282
3.2	Misdadig doel	283
3.3	Ondeugdelijke voorbereiding	284
3.3.1	Ondeugdelijke voorbereiding	284
3.3.2	Pril stadium	285
3.3.3	Ondeugdelijk object	286
3.3.4	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij de ondeugdelijke voorbereiding	288
4	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	288
4.1	Omstandigheden	289
4.1.1	Misdadige bestemming hoeft niet uit voorwerp zelf te volgen	289
4.1.2	Misdadig doel	289
4.1.3	Dienstig kunnen zijn	292
4.1.4	Voorwerpen in onderlinge samenhang	294
4.1.5	Gebruik dat is gemaakt van de voorwerpen	294
4.1.6	Verrichte gedragingen	295
4.1.7	Geen andere, legitieme verklaring	296
4.1.8	Belang van de omstandigheden en onderlinge verhouding: de drempel van de uiterlijke verschijningsvorm	296
4.2	Overkoepelende noties over de omstandigheden	298
5	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij strafbare voorbereiding	299

5	NOODWEER(EXCES)	301
1	Inleiding	301
2	Jurisprudentie	302
3	Gebruik en de daaruit af te leiden rol van de uiterlijke verschijningsvorm	311
3.1	Verdediging	311
3.1.1	Bestanddeel 'verdediging'	311
3.1.2	De te beantwoorden vraag: Is er sprake van een aanval?	312
3.1.3	Object van de uiterlijke verschijningsvorm: de gedraging	312
3.1.4	Plaats in het beslissingsschema van artikel 350 Sv: strafuitsluitingsgronden	312
3.1.5	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als methode en (tegen)vermoeden	313
3.1.5.1	Het aanvallende karakter van de gedraging: een correctie op een vermoeden en een verwerpingsgrond	313
3.1.5.2	Verhouding tussen de bedoeling en de uiterlijke verschijningsvorm: de uiterlijke verschijningsvorm centraal	314
3.1.5.3	Rol: de uiterlijke verschijningsvorm als vermoeden	316
3.1.6	Beperking tot bepaalde gevallen?	318
3.1.7	Samenvattende bevindingen over het gebruik en de rol van de uiterlijke verschijningsvorm bij het bestanddeel 'verdediging'	319
3.2	Ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding	320
4	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	321
4.1	Omstandigheden	321
4.1.1	Alleen vechtpartijen	321
4.1.2	De verdachte benaderde zelf het slachtoffer	322
4.1.3	Het slachtoffer verwijderde zich van de situatie	323
4.1.4	De verdachte gedroeg zich agressief	324
4.1.5	De verdachte deelde de 'eerste klap' uit	324
4.1.6	Disproportionaliteit en subsidiariteit van de gedraging	325
4.1.7	De bedoeling van de verdachte als contra-indicatie?	325
4.1.8	Belang van de omstandigheden en onderlinge verhouding: drempel van de uiterlijke verschijningsvorm	326
4.2	Overkoepelende noties over de omstandigheden	327
4.3	Verhouding tot andere bestanddelen van noodweer	327
4.3.1	Theoretisch onderscheid	328
4.3.2	Praktische meerwaarde	330
4.3.3	Bevindingen over de verhouding tot andere bestanddelen van noodweer	332
5	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij noodweer(exces)	332
6	OVERIGE VERSCHIJNINGSVORMEN VAN DE UITERLIJKE VERSCHIJNINGSVORM	335
1	Inleiding	335
2	Medeplegen	336
2.1	Jurisprudentie	336

2.2	Analyse	339
2.2.1	Uitvoeringshandeling	340
2.2.1.1	Het <i>Veghel</i> -arrest	340
2.2.1.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	341
2.2.2	Opzet op de delictsbestanddelen (alternatief scenario)	342
2.2.2.1	Het <i>Vluchtauto</i> -arrest	342
2.2.2.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	342
2.2.3	Nauwe en bewuste samenwerking	343
2.2.3.1	De arresten <i>Tasjesroof</i> en <i>VW Polo</i>	343
2.2.3.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	343
2.2.4	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij medeplegen	344
3	Voorbedachte raad	345
3.1	Jurisprudentie	345
3.2	Analyse	349
3.2.1	Tijdsverloop	350
3.2.1.1	Arresten <i>Sint Odolphusstraat</i> en <i>V.</i>	350
3.2.1.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	351
3.2.2	Het laten varen van het plan	352
3.2.2.1	Het <i>Garage</i> -arrest	352
3.2.2.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	353
3.2.3	Hevige gemoedsopwelling of kalm beraad	353
3.2.3.1	Arresten <i>Bar</i> en <i>Pilaar</i>	353
3.2.3.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	354
3.2.4	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij voorbedachte raad	355
4	Kwalificatie-uitsluitingsgrond bij witwassen (420bis Sr)	356
4.1	Jurisprudentie	356
4.2	Analyse	357
4.2.1	De witwaszaak	357
4.2.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	357
5	Aanduiding van voorwerp, toestand of gedraging	358
5.1	Jurisprudentie en analyse	358
5.1.1	Analyse van de jurisprudentie	358
5.1.2	Toekomstige toepassing door de Hoge Raad?	359
5.2	Samenvattende bevindingen over de uiterlijke verschijningsvorm bij de aanduiding van voorwerp, toestand of gedraging	360
6	Samenvattende bevindingen over de overige verschijningsvormen van de uiterlijke verschijningsvorm	360
7	DE UITERLIJKE VERSCHIJNINGSVORM OVERKOEPELEND: VERGELIJKING TUSSEN DE LEERSTUKKEN	363
1	Inleiding	363
2	Gebruik en de daaruit af te leiden rol van de uiterlijke verschijningsvorm	364
2.1	De te beantwoorden vraag: objectieve en subjectieve zijde van het strafbare feit	364
2.1.1	Verschil	364

2.1.2	Problematisering	365
2.1.3	Bevinding: het gebruik van de uiterlijke verschijningsvorm relatieveert het verschil tussen de subjectieve en de objectieve zijde van het strafbare feit	365
2.2	Gedragingen en voorwerpen als object van de uiterlijke verschijningsvorm	365
2.2.1	Vershil	365
2.2.2	Relativering	366
2.2.3	Bevinding: de uiterlijke verschijningsvorm om de gerichtheid van het object vast te stellen	366
2.3	Plaats in het beslissingsschema van artikel 350 Sv	367
2.3.1	Vershil	367
2.3.2	Relativering	367
2.3.3	Bevinding: de uiterlijke verschijningsvorm als methode om gedragingen onder een bestanddeel te brengen	368
2.4	Rol van de uiterlijke verschijningsvorm	368
2.4.1	Vershil	369
2.4.2	Bevinding: de uiterlijke verschijningsvorm in verschillende rollen	370
3	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm	371
3.1	Objectieve en subjectieve omstandigheden	371
3.1.1	Vershil	371
3.1.2	Relativering	372
3.1.3	Bevinding: de uiterlijke verschijningsvorm als verbinding tussen de objectieve en subjectieve zijde van het strafbare feit	372
3.2	Relevantie van de context	372
3.3	Omstandigheden die bij de rechter bekend zijn	373
3.4	De drempel	373
3.4.1	De drempel van de uiterlijke verschijningsvorm: verschil of overeenkomst?	373
3.4.1.1	Een vergelijking tussen poging en voorbereiding	374
3.4.1.2	Een vergelijking tussen poging en voorwaardelijk opzet	374
3.4.1.3	De drempel bij noodweer(exces)	375
3.4.2	Bevinding: de ondergrens van de uiterlijke verschijningsvorm ligt hoger bij het voorwaardelijk opzet(?)	376
3.5	Contra-indicaties	377
3.5.1	Alleen bij voorwaardelijk opzet en noodweer(exces) contra- indicaties	377
3.5.2	Vergelijking tussen voorwaardelijk opzet en noodweer(exces)	377
3.5.3	Bevinding: bij de subjectieve zijde zijn contra-indicaties ten opzichte van de uiterlijke verschijningsvorm (in theorie) mogelijk	378
4	Leerstukoverstijgende eigenschappen van de uiterlijke verschijningsvorm, maar ook blijvende verschillen	379
5	De uiterlijke verschijningsvorm en de finale handelingsleer: een opmaat	381

8 VERDIEPING: PROBLEMATISERING VANUIT ANDERE PERSPECTIEVEN	383
1 Inleiding	383
2 Opzet en poging	384
2.1 Voornemen (opzet) en begin van uitvoering	384
2.1.1 Analyse	384
2.1.2 Bevindingen en duiding daarvan: de gedraging vanuit het perspectief van het opzet en het opzet vanuit het perspectief van de gedraging (wanneer dat vanuit het perspectief van bewijs niet anders kan)	387
2.2 Contra-indicaties voor voorwaardelijk opzet en vrijwillige terugtred	387
2.2.1 Analyse	387
2.2.2 Bevindingen en duiding daarvan: het opzet gaat aan de gedraging vooraf, de gedraging is niet zonder meer leidend	389
3 Opzet en voorbereiding	390
3.1 Jurisprudentie (aanvullend)	390
3.2 Analyse	390
3.3 Bevindingen en duiding daarvan: het perspectief van de intentie of het perspectief van de gedraging?	392
4 Poging en voorbereiding	393
4.1 Afbakening poging en voorbereiding	393
4.1.1 Analyse	393
4.1.2 Bevindingen en duiding daarvan: gerichtheid op het misdrijf (intentie leidend) vs. gerichtheid op voltooiing (objectieve omstandigheden leidend)	394
4.2 De ondeugdelijke poging of voorbereiding	395
4.2.1 Analyse	395
4.2.2 Bevindingen en duiding daarvan: objectieve omstandigheden leidend, behalve bij ondeugdelijk object bij voorbereiding	398
5 Opzet en noodweer	398
5.1 Jurisprudentie	398
5.2 Analyse	399
5.3 Bevindingen en duiding daarvan: één gedraging, meerdere gerichtheden	400
6 Overkoepelend: de uiterlijke verschijningsvorm gaat over het opzet, de gedraging en bewijs	401
9 DE FINALE HANDELINGSLEER: WELZEL, PETERS EN FINALE BEWIJSVOERING	403
1 Inleiding	403
2 De finale handelingsleer van Welzel: de gedraging vanuit het perspectief van het opzet	404
2.1 De finale wil: het perspectief van de verdachte	404
2.2 De handeling	407
3 De finale leer van Peters: het opzet bezien vanuit het perspectief van de gedraging	409
4 Finale bewijsvoering	412
5 Bevindingen	415

10	DE UITERLIJKE VERSCHIJNINGSVORM: DE FINALE HANDELINGSLEER OMARMD?	417
1	Inleiding	417
2	De uiterlijke verschijningsvorm bij voorwaardelijk opzet	419
2.1	Inleiding	419
2.2	Algemeen: gerichtheid van de gedraging op een bepaald gevolg	419
2.3	Invulling uiterlijke verschijningsvorm: Peters	420
2.3.1	De gedraging in de context: Peters	420
2.3.2	De hoge drempel van de uiterlijke verschijningsvorm: niet zomaar vertrouwen op de sociale betekenis van de gedraging	420
2.3.3	Contra-indicaties	421
2.4	Gebruik en rol: van de uiterlijke verschijningsvorm: geen volledige omarming van Peters	422
2.5	Andere aspecten van het (voorwaardelijk) opzet en de finale leer	423
2.5.1	De andere vereisten voor voorwaardelijk opzet	423
2.5.2	Opzetgradaties	426
2.6	Bevindingen ten aanzien van de finale handelingsleer bij (voorwaardelijk) opzet: finale bewijsvoering, normatief opzet en de individuele beleving	428
3	De uiterlijke verschijningsvorm bij strafbare poging	429
3.1	Inleiding	429
3.2	De finale handelingsleer en poging	429
3.3	Bestanddeel 'begin van uitvoering'	430
3.3.1	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm: Welzel	430
3.3.1.1	Gerichtheid op het misdrijf	430
3.3.1.2	Gerichtheid op voltooiing	432
3.3.2	Gebruik en rol: de uiterlijke verschijningsvorm als criterium, de finale handelingsleer omarmd?	433
3.4	De ondeugdelijke poging	433
3.4.1	Ondeugdelijke middelen	434
3.4.2	Ondeugdelijke objecten	434
3.5	Bevindingen ten aanzien van de finale handelingsleer en poging: de finale handelingsleer van Welzel met enkele inperkingen van de strafrechtelijke aansprakelijkheid	435
4	De uiterlijke verschijningsvorm bij strafbare voorbereiding	436
4.1	Inleiding	436
4.2	Bestanddeel 'bestemd'	436
4.2.1	Voorwerpen en de finale handelingsleer	436
4.2.2	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm: Welzel	437
4.2.3	Gebruik en rol: de uiterlijke verschijningsvorm als criterium, de finale handelingsleer omarmd?	438
4.3	Ondeugdelijke voorbereiding	438
4.4	Bevindingen ten aanzien van de finale handelingsleer en strafbare voorbereiding: de finale handelingsleer van Welzel met een enkele inperking van de strafrechtelijke aansprakelijkheid	439
5	De uiterlijke verschijningsvorm bij noodweer(exces)	439
5.1	Inleiding	439
5.2	Invulling van de uiterlijke verschijningsvorm: Peters	440
5.3	Gebruik en rol: finale bewijsvoering of toch Peters?	440

5.4	Bevindingen ten aanzien van de finale handelingsleer en noodweer(exces): finale bewijsvoering	441
6	Samenvattende bevindingen over de jurisprudentie van de Hoge Raad: nergens een volledige omarming van de finale handelingsleer	441
SLOTBESCHOUWINGEN		443
1	Inleiding	443
2	Conclusies	444
2.1	Toepassing bij de verschillende leerstukken	444
2.2	Leerstukoverstijgende eigenschappen van de uiterlijke verschijningsvorm	445
2.3	De uiterlijke verschijningsvorm en de finale handelingsleer	447
2.4	Eindconclusie: de uiterlijke verschijningsvorm is in hoofdzaak een 'finale methode'	449
3	Aanbevelingen	450
3.1	Strafbare poging	451
3.1.1	Gerichtheid op het misdrijf en gerichtheid op voltooiing	451
3.1.1.1	Gerichtheid op het misdrijf	452
3.1.1.2	Gerichtheid op voltooiing	452
3.1.2	De ondeugdelijke poging	453
3.1.2.1	Ondeugdelijkheid van het middel	455
3.1.2.2	Ondeugdelijkheid van het object	456
3.2	Opzet	457
3.2.1	Gebruik van de uiterlijke verschijningsvorm in het kader van andere opzetgradaties	457
3.2.2	Het aanmerkelijke kans-vereiste	459
3.3	Strafbare voorbereiding	462
3.3.1	De ondeugdelijke voorbereiding: ondeugdelijk middel	462
3.3.2	De ondeugdelijke voorbereiding: ondeugdelijk object	463
3.4	Noodweer(exces)	464
3.4.1	De uiterlijke verschijningsvorm als correctiefactor	464
3.4.1.1	Eigen plaats in het noodweerschema	464
3.4.1.2	Terughoudendheid bij de toepassing	465
3.4.2	De uiterlijke verschijningsvorm en de 'noodweersituatie'	466
3.5	Andere toepassingen van de uiterlijke verschijningsvorm	467
3.6	Tot slot	471
AANGEHAALDE LITERATUUR		473
AANGEHAALDE JURISPRUDENTIE HOGE RAAD		479
AANGEHAALDE LAGERE RECHTSPRAAK		485
ROEPNAMENREGISTER UITSPRAKEN HOGE RAAD		487
BIJLAGE – VRAGENLIJST		495